

A close-up photograph of a young woman with long dark hair, smiling warmly. She is wearing a white short-sleeved shirt and a pink and white checkered scarf. Her hands are in the foreground, slightly out of focus, as if she is holding something. The background is a blurred pharmacy aisle with shelves of products and bright overhead lights.

KESKON ELÄKEKASSA

TOIMINTAKERTOMUS

2011

KESKON ELÄKEKASSAN TOIMINTAKERTOMUS

SISÄLTÖ

4	Toimintakertomus 2011
6	Keskon Eläkekassan toimintakertomus
15	Tuloslaskelma
16	Tase
17	Tuloslaskelma osastoittain
18	Tase osastoittain
	Tilinpäätöksen liitetiedot
20	Tuloslaskelman liite
21	Sijoitustoiminnan nettotuotto
22	Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot
23	Tunnusluvut ja analyysit
24	Tunnusluvut ja analyysit
25	Toiminnan olennaiset riskit
30	Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset
30	Tilintarkastuskertomus
31	Hallinto

TOIMINTAKERTOMUS 2011

79. TOIMINTAVUOSI

Keskon Eläkekassa on osakkaidensa oma eläkelaitos, joka tarjoaa B-osaston osakkaiden työntekijöille työntekijän eläkelaisa säädetyn peruseläketurvan sekä lisäeläketurvan A-osaston osakkaiden niille työntekijöille, jotka kuuluvat Eläkekassan A-osastoon. A-osasto on suljettu 8.5.1998.

B-osaston osakkaat

K-citymarket Oy	Indoor Group Oy
Insofa Oy	Intersport Finland Oy
Kenkäkesko Oy	Keslog Oy
Kespro Oy	K-Instituutti Oy
K-Plus Oy	Musta Pörssi Oy

A-osaston osakkaat

Anttila Oy	Indoor Group Oy
Intersport Finland Oy	K-citymarket Oy
Kenkäkesko Oy	Kesko Oyj
Keskon Eläkekassa	Keskon Sairauskassa
Keslog Oy	Kespro Oy
K-Instituutti Oy	K-kauppiasliitto Ry
K-Maatalouskaupat Oy	Konekesko Oy
K-Plus Oy	K-talouspalvelukeskus Oy
Musta Pörssi Oy	Rautakesko Oy
Ruokakesko Oy	VV-Auto Group Oy
VV-Autotalot Oy	Vähittäiskaupan Takaus Oy
Vähittäiskaupan Tilipalvelu Oy	

Keskon Eläkekassa on perustettu vuonna 1932 Savo-Karjalan tukkuliikkeen toimihenkilöiden eläkekassaksi. Vuonna 1941 nimi muuttui Keskon Eläkekassaksi ja vuonna 1962 kassaan perustettiin A- ja B-osastot. Keskon Eläkekassan tehtävänä on pitää huolta toimintapiirinsä henkilöiden eläketurvasta sekä hoitaa tulevien eläkkeiden katteena olevaa sijoitusomaisuutta niin, että sille asetetut vaatimukset täyttyvät.

TILINPÄÄTÖS 2011

Tässä julkaisussa esitämme Keskon Eläkekassan vuoden 2011 tuloslaskelman, taseen, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitetietoja. Virallinen tilinpäätös on nähtävissä toimistosamme, Satamakatu 3, Helsinki, sisäinen osoite B5-223, puhelin 0105311.

Keskon Eläkekassan toimintakertomus

ELÄKEKASSAN B-OSASTON OSITTAINEN KANNANSIIRTO

Eläkekassan hallituksen kokouksessa joulukuussa 2009 todettiin, että Keskon Eläkekassan Kesko-konserniin kuuluvat ja muut osakkaat ovat tehneet päätöksen järjestää henkilöstönsä TyEL -vakuuttamisen työeläkevakuutusyhtiössä ja esittäneet Eläkekassalle sen B-osaston vakuutustoiminnan ja osakkohtaisen vastuun luovuttamista vaiheittain työeläkevakuutusyhtiölle. Hankkeen taustalla oli osakkaiden halu siirtää niiden vakuutusriski ja eläkevastuun katteena olevan omaisuuden sijoitusriski työeläkevakuutusyhtiölle ja saada eläkekustannuksiin lisää ennakoitavuutta ja tasaisuutta sekä vähentää sijoitustoiminnan vaihtelujen vaikutusta niiden tuloksiin. Eläkekassan edustajisto hyväksyi B-osaston vaiheittaisen kannansiirron kokouksessaan 30.12.2009.

Suunnitelman mukaan vastuunsiirto on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe toteutui 1.9.2010. Toinen vaihe suunnitellaan toteutettavaksi 1.1.2012. Toisen vaiheen toteutus edellyttää Finanssivalvonnan suostumuksen. Suostumusta ei olla vielä saatu tätä toimintakertomusta kirjoitettaessa. Eläkeyhtiön muutos ei vaikuta henkilöstön eikä eläkeläisten eläketurvan tasoon tai kattavuuteen. Siirron ensimmäinen vaihe koski Kesko Oyj:n, Ruokakesko Oy:n, Rautakesko Oy:n, Konekesko Oy:n, K-talospalvelukeskus Oy:n, Keskon Eläkekassan, Keskon Sairauskassan, K-kauppiaaliitto ry:n, Vähittäiskaupan Takaus Oy:n, Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy:n sekä osaa Keslog Oy:n henkilöstöä ja näistä yhtiöistä eläkkeelle jääneitä. Keskon Eläkekassassa aiemmin päättyneet vakuutukset ja niistä maksettavat eläkkeet siirtyivät myös Ilmariseen 1.9.2010.

Kannansiirron ensimmäisen vaiheen toteutuminen vähensi B-osaston vastuita yhteensä 308 miljoonaa euroa. Tästä 274,8 miljoonaa oli siirtyvää vastuuta ja 33,2 siirtyvää toimintapääomaa. Siirtyvä toimintapääomaprocentti oli 12,1. B-osastossa maksettavien eläkkeiden määrä väheni noin 1.100 kappaleella ja jäsenten määrä noin 3.400 henkilöllä kannansiirron johdosta. Eläkekassan henkilöstön määrä väheni kannansiirron vuoksi kolmella eläkekäsittelijällä. Heistä yksi siirtyi työeläkevakuutusyhtiöön vuoden 2010 puolella ja kaksi vuoden 2011 alusta.

EDUSTAJISTON KOKOUS

Varsinainen edustajiston kokous pidettiin 12.4.2011. Puheenjohtajana toimi Kesko Oyj:n pääjohtaja Matti Halmesmäki.

JÄSENET

Eläkekassan toimintapiiriin kuului kertomusvuoden lopussa 5.546 henkilöä. B-osaston jäsenmäärä oli 5.120 ja A-osaston 596. Näistä molempiin osastoihin kuuluvia henkilöitä oli 170.

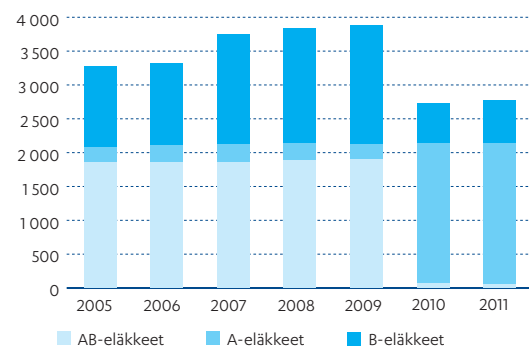
ELÄKKEET

Maksussa olevia eläkkeitä oli kertomusvuoden lopussa yhteensä 2.777, mikä on 55 enemmän kuin edellisellä vuonna. Perhe-eläkkeensaajia oli 385 (367). Kannansiirron vuoksi suurin osa eläkkeensaajista on A-osastosta eläkettä saavia. Heitä oli vuoden lopussa 2.132.

KESKON ELÄKEKASSAN JÄSENMÄÄRÄT 2005-2011

KESKON ELÄKEKASSASTA ELÄKETTÄ SAAVIEN MÄÄRÄT 2005-2011

Eläkekantatilastoissa ovat kahteen kertaan ne henkilöt, jotka saavat sekä omaa työeläkettä että edunsaajana leskeneläkettä. Vanhuuseläkkeisiin luetaan myös osa-aikaeläkkeet. Näitä oli vuoden 2011 lopussa yhteensä 17 kpl (17). Muihin eläkkeisiin on luettu perhe-eläkkeet ja työttömyyseläkkeet.

Eläkemenot olivat yhteensä 42,8 miljoonaa euroa, joka on 29,7 prosenttia TyEL:n alaisista ansioista vuonna 2011. Maksettujen eläkkeiden määrät laskivat edellisestä vuodesta yhteensä 38,2 prosenttia. B-osastossa maksetut eläkkeet laskivat 75,6 prosenttia ja vastuunjakokorvaukset nousivat 11,4 prosenttia suurelta osin vuoden 2010 kannansiirron vuoksi A-osastossa eläkemenot vähenivät 3,9 prosenttia.

Eläkekassan B-osasto maksoi vastuunjakoon 18,7 miljoonaa euroa vuonna 2011. Edellisenä vuonna vastuunjakoon maksettiin 16,8 miljoonaa euroa.

Kertomusvuonna vanhuuseläkkeelle siirtyi suoraan työsuhteesta 37 henkilöä, A-varhaiseläkkeelle 1, työttömyyseläkkeelle 1, alennetulle työkyvyttömyyseläkkeelle 10 ja työkyvyttömyyseläkkeelle 26 henkilöä. Työkyvyttömyyseläkkeistä 11 oli täysimääräisiä ja 15 määräaikaisia eli kuntoutustukia. Lisäksi 4 henkilöä jäi osa-aikaeläkkeelle ja 6 henkilölle myönnettiin kuntoutusraha. Kuntoutusrahaa myönnetään joko uudelleen koulutukseen tai työkokeiluun niissä tapauksissa, joissa työkyvyttömyyden uhka lähivuosien aikana on ilmeinen. Yhteensä suoraan työsuhteesta eläkkeelle tai kuntoutusrahalle siirtyi 85 henkilöä vuonna 2011. Vuonna 2010 vastaava luku oli 109.

Maksussa 31.12.2011 olleiden eläkkeiden lukumäärät

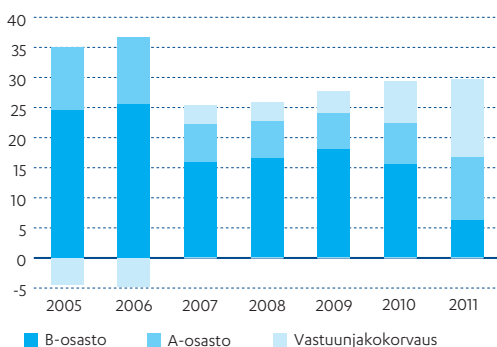
Eläkelaji	2011	2010	Muutos
Vanhuuseläkkeet	1956	1894	62
Varhaiseläkkeet	34	45	-11
Alennetut työkyvyttömyyseläkkeet	86	52	34
Työkyvyttömyyseläkkeet	300	328	-28
Muut eläkkeet	401	403	-2
Yhteensä	2777	2722	55

Eläkkeitä korotettiin 1.1.2011 alkaen sekä A- että B-osastossa työeläkeindeksillä ja korotus oli kaikilla 1,35 prosenttia.

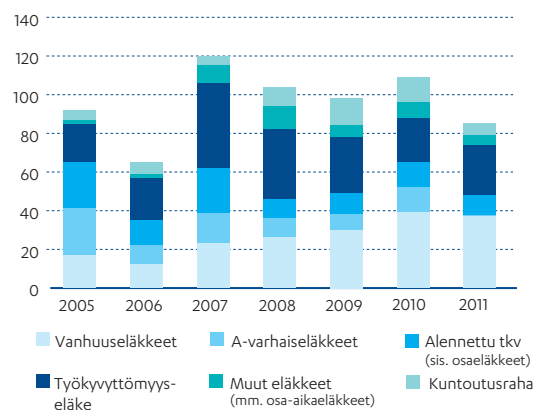
Maksetut eläkkeet ja saadut vastuunjakokorvaukset olivat kertomusvuonna seuraavat:

Eläkemenot (milj. €)	2011	2010	Muutos- %
A-osasto	15,1	15,7	-3,9
B-osasto	9,	36,8	-75,6
Vastuunjakokorvaus, B-osasto	18,7	16,8	11,4
Yhteensä	42,8	69,3	-38,2

MAKSETUT ELÄKKEET JA VASTUUNJAKOKORVAUKSET, % PALKKASUMMASTA 2005-2011

TEHDYT ELÄKEPÄÄTÖKSET ENSIMMÄISTÄ KERTAA ELÄKKEELLE SIIRTYVILLE SEKÄ UUELLEENKOULUTUSPÄÄTÖKSET 2005-2011

A-osaston vapaakirjojen määrä

A-osastosta myönnettiin vapaakirjoja yhteensä 10 henkilölle vuonna 2011. Vapaakirjansa palautti Eläkekassaan 2 henkilöä, vapaakirjan omaavista henkilöistä kukaan ei kuollut vuonna 2011 ja vapaakirjaeläkkeelle siirtyi 16 henkilöä. A-osaston vapaakirjojen lukumäärä vuoden lopussa oli 209 kpl (217).

Jäsenmaksut

A-osastosta eronneille sekä vapaakirjansa palauttaneille jäsenille maksettiin kertomusvuonna jäsenmaksuja yhteensä 28.008,68 euroa sekä niiden korkoja 15.681,06 euroa.

VASTUUVELKA

B-osastossa vakuutusmaksuvastuu kasvoi 3,9 miljoonaa euroa ja korvausvastuu 1,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä purettiin lisävakuutusvastuuta 6,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 lopussa Eläkekassan B-osaston vastuuelkaan sisältyi lisävakuutusvastuuta 4,3 miljoonaa euroa. Lisävakuutusvastuun määrä muodostaa osan Eläkekassan toimintapääomista. B-osaston vastuuelka oli yhteensä 112,9 (114,3) miljoonaa euroa.

A-osastossa vakuutusmaksuvastuu laski 2,8 miljoonaa euroa ja korvausvastuu 0,2 miljoonaa euroa. Vastuuelka oli A-osastossa yhteensä 294,8 (297,8) miljoonaa euroa. A-osaston vastuuelka sisältää 21 miljoonan euron Indeksikorotusvastuun.

Vastuuelka on katettava sijoitusomaisuudella. Eläkevas- tuiden katteena olevan omaisuuden on täytettävä tietyt lais- sa määritellyt vaatimukset. B-osaston kate- ja vakavaraisuus- säännökset muuttuivat vuonna 2007. Laki (Laki eläkelaitok- sen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuelan kattami-

sesta 8.12.2006/1114) koskee kaikkia työeläkelaitoksia ja siinä painotetaan sijoitusten hajauttamista. Lain mukaan eläkelaitoksen varat jaetaan viiteen pääluokkaan ja yleissään- tönä on, että kaikki sijoitukset kelpaavat katteeseen. Rajoit- tuksia on karsittu, mutta esimerkiksi enintään 5 prosenttia vastuuelasta voidaan kattaa yhden yhtiön osakkeilla ja 10 prosenttia sijoituksella yhteen kiinteistöön. A-osastolla säi- lyivät vanhat katesäännökset, joissa rajoituksia on enemmän. Esim. pörssiosakkeita ja rahasto-osuuksia saa olla yhteensä vastuuelan katteena enintään 50 prosenttia ja kiinteistöjä enintään 40 prosenttia. Keskon Eläkekassan kumpikaan osasto ei ylitä laissa määriteltyjä rajoja katteena olevalla si- joitusomaisuudellaan.

Kummankin osaston vakuutustekninen vastuuelka on kokonaan katettu.

VAKUUTUSMAKSU

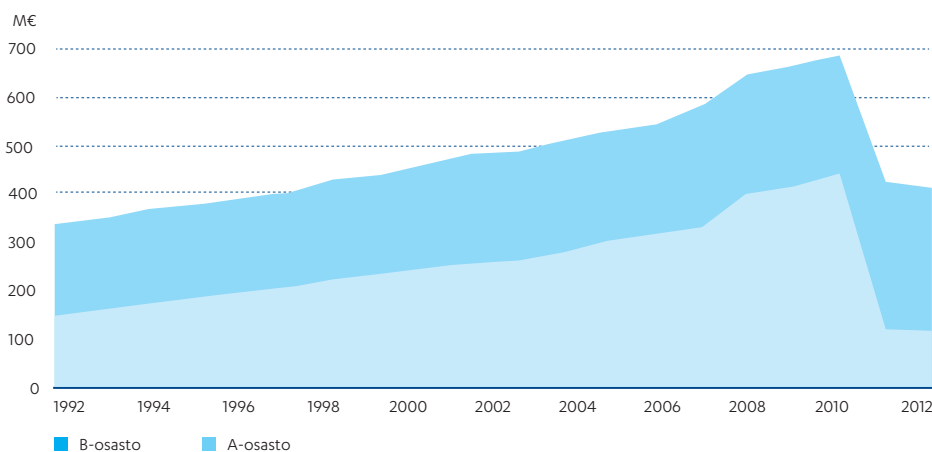
Eläkekassan B-osasto peri vakuutusmaksuja yhteensä 26,0 miljoonaa euroa, josta työntekijöiden TyEL -maksun osuus oli 6,8 miljoonaa euroa ja työnantajan osuus 19,2 miljoonaa eu- roa. B-osaston vakuutusmaksutaso oli 18 prosenttia vuoden 2011 TyEL -palkkasummasta.

A-osastoon kuuluvat alle 53 -vuotiaat jäsenet maksoivat jä- senmaksuina prosentin ennakonpidätyksen alaisista ansiois- taan kuten edellisinkin vuosina. Yli 53 -vuotiailta jäsenmak- su on poistettu kokonaan. Jäsenmaksutuloa kertyi 0,3 miljoonaa euroa. A-osastoon ei peritty vakuutusmaksua.

TALOUDELLINEN TULOS JA VAKAVARAISUUS

Eläkekassan kirjanpidollinen tappio vuodelta 2011 oli yhteen- sä -16,4 (7,5) miljoonaa euroa. A-osaston tulos oli 16,4 miljoonaa

VASTUUVELKA 1992–2011, 12/11 RAHAN ARVOSSA (ELINKUSTANNUSINDEKSI)

naa euroa negatiivinen ja B-osasto teki nolla tuloksen. Eläkekassan hallitus päätti esittää Eläkekassan edustajistolle, että A-osaston alijäämä näytetään tuloslaskelmassa ja siirretään alijäämä taseessa omaan pääomaan, jossa se kuitataan edellisten vuosien ylijäämällä. Siirron jälkeen A-osaston oman pääoman määrä on 20,1 miljoonaa euroa. B-osastossa Lisävuokutusvastuuta vähennettiin 6,5 miljoonaa euroa, jotta tulos saatiin nolnaan. Siirron jälkeen B-osastossa on lisävuokutusvastuuta 4,3 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen laadinta

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu Finanssivalvonnan eläkekassoihin antamia määräyksiä ja ohjeita sekä Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STM) vakuutuslaitosten antamaa asetusta.

Toimintapääomat

Eläkekassan toimintapääomat määrittelevät sen puskurin, joka Eläkekassalla on käytettävissään sijoitusheilahteluiden varalle. Toimintapääoma kuvaa Eläkekassan vakavaraisuutta. Lain mukaan toimintapääomasäännökset koskevat vain Eläkekassan B-osastoa.

SIOITUSTOIMINTA

Eläkekassan sijoitusomaisuus käyvin arvoin oli vuoden vaihteessa 539,5 (565,4) miljoonaa euroa. Käyvin arvoin lasketuista sijoituksista oli kiinteistöissä ja kiinteistöosakkeissa 39,0 prosenttia, osakkeissa ja osakerahastoissa 31,2 prosenttia, vaihtoehtoisissa sijoituksissa (pääomarahastot) 3,1 prosenttia ja korkosijoituksissa 26,7 prosenttia. Sijoitusomaisuus jakaantuu osastoittain niin, että A-osaston sijoitusomaisuuden arvo oli 378,0 (391,4) miljoonaa euroa ja B-osaston 161,5

(174,0) miljoonaa euroa. Omaisuus on pitkälle hajautettu, mikä pienentää riskiä vaihtelevissa taloudellisissa olosuhteissa.

Sijoituslainaus

Eläkekassalla ei ollut velkakirjasaamisia vuoden lopussa. Edellisen vuoden lopussa saamia oli 46,1 miljoonaa euroa.

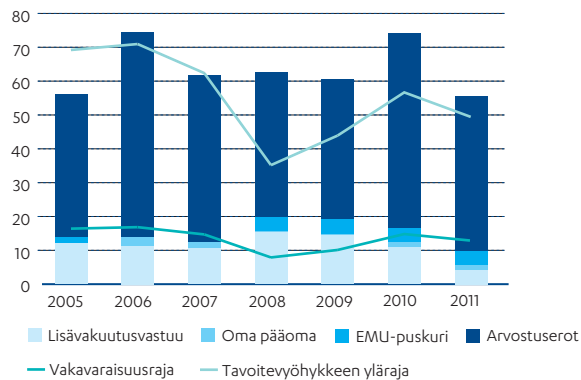
Kiinteistösijoitukset

Eläkekassan kiinteistöomaisuus pysyi lähes ennallaan vuoden 2011 aikana. A-osastolta myytiin yksi kiinteistö sekä yhden kiinteistöyhtiön osakkeet ja B-osastolta myytiin yksi kiinteistö. Kiinteistöjen myynneistä syntyi myyntivoittoja yhteensä 1,2 miljoonaa euroa ja myyntitappioita 29.000 euroa. A-osastolle tuli myyntivoittoja 38 tuhatta euroa ja myyntitappiota 29 tuhatta euroa. B-osastolle tuli myyntivoittoja 1,2 miljoonaa euroa.

Kummallakaan osastolla ei ollut avoimia rakennuskohteita tilikauden lopussa. Arvon alentumisten palautuksia ei kirjattu tilinpäätöksessä 2011. Itäkeskuksen K-citymarketista kirjattiin arvonalennusta 1,7 miljoonaa euroa. Tämä perustui uusiin kiinteistöarvioihin ja kohteen nykyisen rakennuksen elinikään. Kaikki Eläkekassan kiinteistöjen arvomuutokset perustuvat syys- joulukuussa saatuihin uusiin kiinteistöjen käypiin arvoihin.

Kiinteistösijoitusten markkina-arvoilla laskettu osuus Eläkekassan koko sijoitusomaisuudesta oli 39,0 (37,0) prosenttia. Vuoden lopussa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrä oli 210,6 (209,2) miljoonaa euroa.

KESKON ELÄKEKASSA B-OSASTO, TOIMINTAPÄÄOMAT
31.12.2005–31.12.2011, % VASTUUVELASTA

Keskon Eläkekassan B-osaston toimintapääomat olivat kertomusvuoden lopussa 58,0 (73,8) miljoonaa euroa, josta 4,3 miljoonaa euroa oli lisävuokutusvastuusta ja 1,4 miljoonaa euroa omassa pääomassa. Lisäksi vakavaraisuutta laskettaessa toimintapääomiin rinnastettiin kriisilain (Laki lakisääteistä eläkevakuutus toimintaa harjoittavien vanhuuseläkkeiden rahastointia ja toimintapääomaa koskevien säännösten väliaikaisesta muuttamisesta) määritysten mukaan tasausvastuusta erä, joka oli 4 prosenttia vastuuvelasta. Tämän erän suuruus Eläkekassan toimintapääomista oli 4,3 miljoonaa euroa. Toimintapääoma B-osastolla oli 55,7 (74,3) prosenttia vakavaraisuuslaskennassa käytetystä vastuuvelasta. Asetuksen ja kriisilain määritysten mukainen vakavaraisuusraja B-osastolla oli 12,5 (16,0) prosenttia.

Korkosijoitukset

Korkosijoitusten (sisältäen korkopapereihin sijoittavat rahasto-osuudet) markkina-arvo vuoden 2011 lopussa oli yhteensä 143,8 (115,5) miljoonaa euroa. Korkosijoitusten osuus Eläkekassan kokonaissalkusta oli 26,7 (20,4) prosenttia. Se jakautui niin, että lyhyissä koroissa oli 20,6 (14,8) prosenttia ja pitkisä koroissa 6,1 (5,6) prosenttia. Eläkekassan korkosijoitukset jakautuivat alla olevan taulukon mukaisesti.

Eläkekassa yhteensä

Korkosijoitukset 31.12.2011	Jakauma	Mod. duraatio
Joukkovelkakirjalainat	22,7 %	4,0
Rahamarkkinavälineet	77,3 %	0,3

Saamiset työnantajaosakkailta ovat allokaatioissa lyhyissä korkosijoituksissa. Vuoden lopussa näitä oli 3,2 (1,3) miljoonaa euroa, josta A-osaston osuus oli 1,4 (1,0) miljoonaa euroa ja B-osaston osuus 1,8 (0,3) miljoonaa euroa. Saamisilla työnantajalta on turvaava vakuus.

Osakesijoitukset

Eläkekassan noteeratut osake- ja rahastosijoitukset olivat vuoden 2011 lopussa markkina-arvoiltaan yhteensä 128,8 (180,0) miljoonaa euroa. Tämä oli 23,9 (31,8) prosenttia koko salkusta. Noteeraamattomiin osakkeisiin oli sijoitettuna 7,3 prosenttia salkusta. Osakesalkusta 54 prosenttia on sijoitettuna suomalaisiin osakkeisiin.

Osakkeet tuottivat vuonna 2011 maailman laajuisesti huonosti. Keskon Eläkekassan noteerattujen osakkeiden tuotto oli -17,6 prosenttia vuonna 2011. Vertailuindeksinä käytettyjen MSCI Worldin ja OMX Helsinki Capin viimeisen 12 kuukauden tuotot olivat -1,9 ja -24,9 prosenttia. Eläkekassan noteerattujen osakkeidensalkun volatiliiteetti oli 16,0 prosenttia.

Vaihtoehtoiset sijoitukset

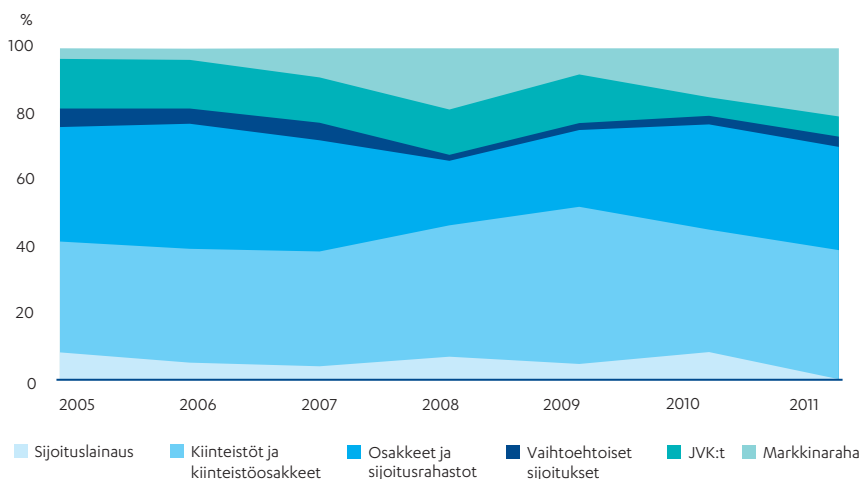
Keskon Eläkekassan salkussa olevat vaihtoehtoiset sijoitukset sisältävät pääomarahastosijoituksia. Näiden osuus Eläkekassan salkusta oli vuoden 2011 lopussa 3,1 (2,6) prosenttia markkina-arvoilla mitattuna.

Sijoitustoiminnan tulos

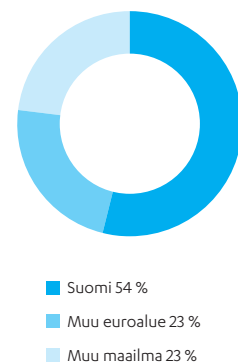
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto oli A-osastossa -3,4 (114,5) miljoonaa euroa ja B-osastossa 2,0 (141,5) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen nettotuotto oli yhteensä -1,4 (256,0) miljoonaa euroa. Vuonna 2011 kirjattiin arvonalennusten palautuksia osakkeista ja osuuksista yhteensä 2,0 miljoonaa euroa ja uusia arvonalennuksia yhteensä 12,9 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan markkina-arvoinen tuotto sitoutuneelle pääomalle vuonna 2011 oli A-osastossa 0,5 (12,9) prosenttia ja B-osastossa -4,8 (11,0) prosenttia. Koko Eläkekassan osalta tuotto prosentti oli -1,0 (11,9). Viiden viime vuoden keskimääräinen vuosituotto koko Eläkekassan osalta on 4,0 prosenttia ja vuodesta 1998 lähtien laskettu vuosituotto neljältätoista vuodelta 7,6 prosenttia.

SIJOITUSOMAISUUS KÄYVIN ARVOIN

OSAKEJAKAUMA ALUEITTAIN

RISKIEN HALLINTA

Eläkekassan riskienhallinnan tavoitteena on rajata riskit hallituksen hyväksymälle tasolle ja estää Eläkekassaa uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot sekä turvata toiminnan jatkuvuus. Eläkekassan kannalta tärkeimpiä riskejä ovat vakuutustoiminnan riskit, sijoitustoiminnan riskit ja operatiiviset riskit.

Määrällisille riskeille asetetaan rajat kirjallisesti ja ne kirjataan vuosittain sijoitussuunnitelmaan. Valvontarajoja seurataan jatkuvasti. Rajojen ylitykset ja poikkeamat riskienhallinnan menettelytavoista arvioidaan ja raportoidaan kuukausittain. Mittareiden ja riskirajojen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain sijoitussuunnitelman teon yhteydessä.

Vakuutustoiminnan riskit

Keskon Eläkekassan vakuutustekniset riskit liittyvät vakuutusmaksujen ja vastuuvelan riittävyteen suhteessa Eläkekassan vastuulla oleviin eläkkeisiin. Eläkekassan etuudet molemmissa osastoissa ovat etuuspohjaisia eli eläkkeet on kaikissa tilanteissa maksettava luvatus suuruisina riippumatta siitä, miten sijoitustoiminta onnistuu.

Tämä tarkoittaa, että viime kädessä työnantajaosakkaiden on kustannettava maksettavat eläkkeet lisävakuutusmaksuilla, jos Eläkekassan sijoitustoiminta epäonnistuu. Mikäli työnantajaosakkaat eivät kykene maksamaan lisävakuutusmaksuja, peritään vakuutusmaksut niiden omaisuudesta. Eläkekassan työnantajaosakkaat, pääosin Kesko-konserniin kuuluvat yhtiöt, ovat vakavaraisia yhtiöitä, joten vakuutusmaksujen saatavuus on turvattu.

Eläkekassan B-osasto tarjoaa lakisääteistä eläketurvaa osakkaidensa työntekijöille. Työeläkejärjestelmä on TyEL:n osalta osittain rahastoiva. Eläkekassan vakuutusteknisen vastuuvelan laskenta perustuu toisaalta Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella antamiin laskuperusteisiin ja toisaalta eläkekassan hakemiin ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vahvistamiin laskuperusteisiin. Eläkekassa noudattaa vastuovelkaa laskiessaan laskuperusteita, jotka ovat varsinaisten eläkevastuiden osalta yhteneväiset kaikille TyEL-eläkelaitoksille, niin eläkekassoilta, eläkesäätiöille kuin työeläkevakuutusyhtiöillekin. Näin ollen yksittäisen eläkelaitoksen riskinä on vakuutus- tai sijoituskannan poikkeaminen keskimääräisestä epäedulliseen suuntaan jonain ajankohtana. Keskon Eläkekassan B-osaston vakuutuskantaan ei liity tällaista poikkeamaa. A-osaston rahastokorko on 2,0 prosenttia. Riskienhallinnan tavoitteena on vakuutusteknisten riskien osalta laskuperusteiden vaatimukset täyttävä turvaavuus molemmissa osastoissa. Tämän arvioiminen on Eläkekassan aktuaarin vastuulla.

Sijoitustoiminnan riskit

Keskon Eläkekassan sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoittaa varat turvaavasti ja tuottavasti niin, että Eläkekassa on työnantajaosakkaidensa kannalta kokonaistaloudellisesti edullinen vaihtoehto pitkällä aikavälillä. Tuottava sijoittaminen edellyttää altistumista sijoitusriskeille, joita rajoitetaan turvaavuusvaatimuksen varmistamiseksi. Tuloksen ja vakavaraisuuden kannalta merkittävin riski on juuri sijoitusriski.

Sijoitusriskejä, joita Eläkekassassa on tunnistettu, ovat markkinariski, vastapuoliriski ja likviditeettiriski. Lisäksi riskikeskittymät ja niiden hallinta ovat osa sijoitusriskien hallintaa.

Eläkekassan sijoituspolitiikka määrittelee omaisuuslajikohtaiset sijoitusrajoitteet sekä sallitut sijoituskohteet. Eläkekassan hallituksen vuosittain vahvistama sijoitussuunnitelma sisältää sijoitusallokaatio- ja tuottotavoitteet aina vuodeksi eteenpäin. Lisäksi riskienhallintapolitiikka on osa sijoituspolitiikkaa. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan seuraamalla sijoitusomaisuuden allokaatiota, likviditeetin tarvetta, riskikeskittymiä ja vertailuindeksejä kuukausittain. Eläkekassan hallitukselle ja sijoitustoimikunnalle raportoidaan säännöllisesti.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan suoria tai välillisiä tulon menetyksiä tai kustannuksia, joita voi aiheutua epätäydellisesti tai puutteellisesti toimivista prosesseista, puutteellisesta osaamisesta, tietotekniikasta tai tietoturvasta, henkilöstöstä, sisäisen valvonnan puutteesta tai ulkoisen uhan turvallisuuden tai toiminnan jatkuvuuteen aiheuttamasta epävarmuudesta. Operatiiviset riskit hallitaan pääosin osana normaalin toiminnan johtamista. Kesko-konsernin tarjoamaa tukea keskitettyjen toimintojen ja palvelujen toimintavarmuuden ja jatkuvuuden turvaamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

OHRALEIPÄ 450g
2,49€

VIIKON
KUN
2,3

LABATTA
50€ /KG

CITYMARKET
SÄTÄ
PALV

CITYMARK

Tuloslaskelma

1 000 €	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Vakuutustekninen laskelma		
Vakuutusmaksutulo		
Lakisääteisten eläkkeiden kannatusmaksut	25 962	0
Muiden eläkkeiden jäsenmaksut	268	271
	26 229	271
Sijoitustoiminnan tuotot	28 593	293 289
Korvauskulut		
Lakisääteisten eläkkeiden maksetut korvaukset	-26 924	-51 022
Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos	-1 215	119 918
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset	-15 249	-15 966
Muiden eläkkeiden korvausvastuun muutos	213	-12 684
Vastuun siirrot	-2 114	-308 009
	-45 290	-267 763
Vakuutusmaksuvastuun muutos		
Lakisääteiset eläkkeet	2 623	191 425
Muut eläkkeet	2 741	-45 175
	5 365	146 250
Hoitokulut	-948	-992
Sijoitustoiminnan kulut	-30 070	-37 315
Vakuutustekninen tulos	-16 121	133 740
Muu kuin vakuutustekninen laskelma		
Muut tuotot		
Muut tuotot	0	0
Muut kulut		
Muut kulut	-1	0
Ylijäämä varsinaisesta toiminnasta	-16 121	133 740
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-240	-256
Sisäinen siirto		
Lakisääteiset eläkkeet	0	33 000
Muut eläkkeet	0	-33 000
Palautus työnantajalle	0	-126 000
Tilikauden ali-/ylijäämä	-16 361	7 483

Tase

1 000 €	31.12.2011	31.12.2010
VASTAAVAA		
Aineettomat hyödykkeet	28	43
Sijoitukset		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	166 572	179 357
Lainasaamiset kiinteistöyrityksiltä	0	46 096
	166 572	225 453
Sijoitukset osakkaana olevaan työnantajaryitykseen		
Osakkaana olevan työnantajaryityksen osakkeet ja osuudet	17 141	18 384
Saamiset osakkaana olevalta työntajaryitykseltä	3 230	1 342
	20 371	19 726
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	127 238	116 102
Rahoitusmarkkinavälineet	113 224	75 763
Talletukset	0	9 000
	240 462	200 865
	427 405	446 044
Saamiset		
Muut saamiset	2 424	6 036
Muu omaisuus		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	10	11
Rahat ja pankkisaamiset	265	692
	275	703
Siirtosaamiset	26	25
Vastaavaa yhteensä	430 157	452 851
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Vararahasto	11 705	10 208
Edellisten tilikausien ylimäämä	26 062	20 075
Tilikauden ali-/ylijäämä	-16 361	7 483
	21 406	37 767
Vakuutustekninen vastuuvélka		
Lakisääteiset eläkkeet		
Vakuutusmaksuvastuu	56 262	52 393
Korvausvastuu	52 331	51 116
Lisävakuutusvastuu	4 345	10 837
	112 939	114 347
Muut eläkkeet		
Vakuutusmaksuvastuu	121 305	124 046
Korvausvastuu	152 490	152 703
Indeksikorotusvastuu	21 000	21 000
	294 795	297 749
	407 734	412 096
Velat		
Muut velat	858	2 350
Siirtovelat	159	638
Vastattavaa yhteensä	430 157	452 851

Tuloslaskelma osastoittain

A-osasto, 1 000 €	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Vakuutustekninen laskelma		
Vakuutusmaksutulo		
Muiden eläkkeiden jäsenmaksut	268	271
Sijoitustoiminnan tuotot	19 565	128 180
Korvauskulut		
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset	-15 249	-15 966
Muiden eläkkeiden korvausvastuun muutos	213	-12 684
	-15 037	-28 650
Vakuutusmaksuvastuun muutos		
Muut eläkkeet	2 741	-45 175
Hoitokulut	-597	-272
Sijoitustoiminnan kulut	-23 049	-13 717
Vakuutustekninen tulos	-16 109	40 637
Muu kuin vakuutustekninen laskelma		
Muut tuotot	0	0
Muut kulut	-1	0
Ylijäämä varsinaisesta toiminnasta	-16 110	40 637
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-251	-153
Sisäinen siirto		
Muut eläkkeet	0	-33 000
Tilikauden ali-/ylijäämä	-16 361	7 483
B-osasto, 1 000 €		
Vakuutustekninen laskelma		
Vakuutusmaksutulo		
Lakisääteisten eläkkeiden kannatusmaksut	25 962	0
Sijoitustoiminnan tuotot	9 029	165 110
Korvauskulut		
Lakisääteisten eläkkeiden maksetut korvaukset	-26 924	-51 022
Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutos	-1 215	119 918
Vastuun siirrot	-2 114	-308 009
	-30 253	-239 113
Vakuutusmaksuvastuun muutos		
Lakisääteiset eläkkeet	2 623	191 425
Hoitokulut	-352	-721
Sijoitustoiminnan kulut	-7 020	-23 598
Vakuutustekninen tulos	-12	93 103
Muu kuin vakuutustekninen laskelma		
Muut kulut	0	0
Ylijäämä varsinaisesta toiminnasta	-12	93 103
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	12	-103
Sisäinen siirto		
Lakisääteiset eläkkeet	0	33 000
Palautus työnantajalle	0	-126 000
Tilikauden ylijäämä	0	0

Tase osastoittain

A-osasto, 1 000 €	31.12.2011	31.12.2010
VASTAAVAA		
Aineettomat hyödykkeet	28	43
Sijoitukset		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	148 017	157 334
Lainasaamiset kiinteistöyrityksiltä	0	41 774
	148 017	199 108
Sijoitukset osakkaana olevaan työnantajayritykseen		
Osakkaana olevan työnantajayrityksen osakkeet ja osuudet	4 759	4 759
Saamiset osakkaana olevalta työnantajayritykseltä	1 380	1 054
	6 139	5 812
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	105 123	89 634
Rahoitusmarkkinavälineet	54 848	37 867
	159 971	127 501
	314 127	332 422
Saamiset		
Muut saamiset	1 331	2 308
Muu omaisuus		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	10	11
Rahat ja pankkisaamiset	65	563
	75	574
Siirtosaamiset	24	23
Vastaavaa yhteensä	315 586	335 370
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Vararahasto	10 354	8 857
Edellisten tilikausien ylimäämä	26 062	20 075
Tilikauden ali-/ylijäämä	-16 361	7 483
	20 055	36 416
Vakuutustekninen vastuuvelka		
Muut eläkkeet		
Vakuutusmaksuvastuu	121 305	124 046
Korvausvastuu	152 490	152 703
Indeksikorotusvastuu	21 000	21 000
	294 795	297 749
Velat		
Muut velat	683	1 178
Siirtovelat	53	27
Vastattavaa yhteensä	315 586	335 370

B-osasto, 1 000 €	31.12.2011	31.12.2010
VASTAAVAA		
Sijoitukset		
Kiinteistösijoitukset		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	18 555	22 023
Lainasaamiset kiinteistöyrityksiltä	0	4 321
	18 555	26 345
Sijoitukset osakkaana olevaan työnantajayritykseen		
Osakkaana olevan työnantajayrityksen osakkeet ja osuudet	12 382	13 625
Saamiset osakkaana olevalta työnantajayritykseltä	1 850	289
	14 232	13 914
Muut sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	22 115	26 468
Rahoitusmarkkinavälineet	58 376	37 896
Talletukset	0	9 000
	80 491	73 364
	113 278	113 622
Saamiset		
Muut saamiset	1 092	3 728
Muu omaisuus		
Rahat ja pankkisaamiset	200	129
Siirtosaamiset	2	2
Vastaavaa yhteensä	114 572	117 481
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Vararahasto	1 351	1 351
Edellisten tilikausien ylimäämä	0	0
Tilikauden ylijäämä	0	0
	1 351	1 351
Vakuutustekninen vastuovelka		
Lakisääteiset eläkkeet		
Vakuutusmaksuvastuu	56 262	52 393
Korvausvastuu	52 331	51 116
Lisävakuutusvastuu	4 345	10 837
	112 939	114 347
Velat		
Muut velat	176	1 172
Siirtovelat	106	611
Vastattavaa yhteensä	114 572	117 481

Tuloslaskelman liite

1 000 €	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
Lakisääteisten eläkkeiden vakuutusmaksutulo		
TyEL:n mukainen		
Työnantajan osuus	19 183	0
Työntekijäin osuus	6 779	0
Yhteensä	25 962	0
Vakuutusmaksuvastuun muutos		
Lakisääteiset eläkkeet:		
TyEL	2 623	191 425
Korvauskulut		
Lakisääteiset eläkkeet:		
Maksetut eläkkeet:		
TyEL	-8 962	-36 764
Vastuunjakokorvaukset:		
TyEL	-18 738	-16 823
YEL	21	138
	-18 718	-16 685
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	775	2 437
VEKL:n valtion korvaus	0	1
YEL:n valtion osuus	0	0
Muut korvaukset	-20	-10
	755	2 428
Muut eläkkeet:		
Maksetut eläkkeet	-15 097	-15 716
Muut korvaukset	-109	-86
Takaisinostot	-44	-164
	-15 249	-15 966
Yhteensä	-42 174	-66 988
Vastuun siirrot:		
Luovutetut TyEL	-2 114	-308 009
Hoitokulut		
Palkat ja palkkiot	-273	-333
Eläkekulut	-38	321
Muut henkilösivukulut	-9	-13
Lakisääteiset maksut	-88	-230
Muut hoitokulut	-540	-737
Yhteensä	-948	-992
Lakisääteiset maksut		
ETK:n kustannusosuus	-65	-194
Oikeushallintomaksu	-14	-16
VVV:n valvontamaksu	-9	-20
Yhteensä	-88	-230

Sijoitustoiminnan nettotuotto

1 000 €	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
Sijoitustoiminnan tuotot:		
Tuotot sijoituksista osakkaana olevaan työnantajayritykseen		
Osinkotuotot	1 680	3 995
Korkotuotot	58	43
	1 738	4 038
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	2	2
Korkotuotot	544	2 307
Muut tuotot	16 169	32 235
	16 715	34 544
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	3 664	2 911
Korkotuotot	1 809	4 544
Muut tuotot	101	112
	5 574	7 567
Yhteensä	24 027	46 148
Arvon alentumisten palautukset	1 992	4 030
Myyntivoitot	2 574	243 110
Yhteensä	28 593	293 289
Sijoitustoiminnan kulut: ¹⁾		
Kulut kiinteistösijoituksista	-2 016	-10 632
Kulut muista sijoituksista	-621	-873
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-92	-1 776
Yhteensä	-2 729	-13 282
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-14 595	-12 407
Rakennusten poistot	-12 319	-8 985
	-26 913	-21 392
Myyntitappiot	-428	-2 642
Yhteensä	-30 070	-37 315
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	-1 477	255 974
Sijoitusten arvonkorotus	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	-1 477	255 974

¹⁾ Sijoitustoiminnan kuluihin sisältyy sijoitustoiminnan hoitokuluja yhteensä 469 000 euroa

Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

Toimintapääoma

B-osasto, 1 000 €	31.12.2011	31.12.2010
Oma pääoma	1 351	1 351
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
	1 351	1 351
Lisävakuutusvastuu ennen tp-siirtoja	10 837	51 653
Lisävakuutusvastuu, kannansiirrosta	-230	-33 244
Lisävakuutusvastuu, siirrot 31.12.2011	-6 262	-7 572
	4 345	10 837
Omaisuu den arvostuserot	47 998	57 491
Takaukset ja vakuudet	0	0
Tasausvastuusta rinnastettava määrä 31.12.2011	4 344	4 140
Yhteensä	58 038	73 819

B-osasto	31.12.2011	31.12.2010
Toimintapääoman vähimmäismäärä-%	1,00 %	1,00 %
Vakavaraisuusaste-%	55,67 %	74,29 %
Vakavaraisuusraja-%	12,46 %	16,00 %
Toimintapääoman enimmäismäärä	49,84 %	64,01 %

B-osasto, 1 000 €	31.12.2011	31.12.2010
Vakuutuskassalain 83 b:n mukainen toimintapääoma esitettynä siten, että siihen ei sisälly tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osaa ¹⁾	53 694	69 679
Toimintapääoman vähimmäismäärä esitettynä ilman lain 853/2008 mukaisia väliaikaisia huojennuksia vuosille 2008-2010) ²⁾	4 510	5 521
Vakavaraisuusaste ³⁾	49,45 %	67,32 %

¹⁾ Laskettuna lain 853/2008 6 §:n mukaisesti

²⁾ 1/3 -osaa vakavaraisuusrajasta, missä vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävä vastuuvélka lasketaan ennen lain 853/2008 3 §:n mukaista tasausvastuusta rinnastettavan osuuden vähentämistä

³⁾ Toimintapääoma on vakuutuskassalain 83 b:n mukainen toimintapääoma siten, että siihen ei sisälly tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osaa.

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä tunnusluvuista

B-osasto	2011	2010	2009	2008	2007
Vakuutusmaksutulo, 1000 €	25 962	0	54 060	64 454	58 015
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, 1000 € ¹⁾	26 924	51 022	55 882	51 017	47 256
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, 1000 €	-7 485	50 083	33 618	-30 611	30 792
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	-4,8	11,0	6,0	-5,7	5,8
Liikevaihto, 1000 €	27 970	141 511	82 415	61 698	69 265
Kokonaishoitokulut, 1000 €	351	721	1 138	958	824
% liikevaihdosta	1,3	0,5	1,4	1,6	1,2
Hoitokulut ilman työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja ja lakisääteisiä maksuja % TyEL-palkkasummasta	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Kokonaistulos, 1000 €	-10 787	78 273	11 440	-20 330	17 142
Vastuuvelka, 1000 €	112 939	114 347	425 690	400 375	385 380
Toimintapääoma, 1000 €	58 038	73 819	216 885	210 144	215 076
% vastuuvelasta ²⁾	55,70	74,29	60,40	62,69	61,70
suhteessa vakavaraisuusrajaan	4,47	4,64	5,36	6,89	3,90
Tasointuvastuu, 1000 €	12 906	12 932	21 025	19 535	22 268
Eläkevarat, 1000 € ³⁾	160 937	171 838	574 609	544 031	556 891
Tuloksen käyttö kannatusmaksujen alentamiseen (%) TyEL-palkkasummasta	3,6	7,8	2,1	0,0	0,0
TyEL-palkkasumma, 1000 €	144 231	235 912	270 299	268 579	258 076
TyEL- vakuutuksia	14	14	26	28	28
TyEL-vakuutettuja	5 120	5 381	8 837	8 757	9 226
Eläkkeensaajia	690	662	3 889	3 839	3 749

¹⁾ Vastaa tuloslaskelman erää maksetut korvaukset

²⁾ Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

³⁾ Vastuuvelka + arvostuserot

Tunnusluvut ja analyysit

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely ja tulos

B-osasto, 1000 €	2011	2010	2009	2008	2007
Suorat nettotuotot	5 079	12 999	16 382	13 083	12 647
Lainasaamiset	50	561	702	2 006	969
Joukkovelkakirjalainat	0	1 772	2 524	2 420	2 025
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	560	-968	4 094	3 002	1 803
Osakkeet ja osuudet	2 268	3 724	4 436	4 262	4 122
Kiinteistösijoitukset	2 388	8 466	5 074	1 868	4 096
Muut sijoitukset	0	0	0	0	0
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut ¹⁾	-187	-556	-448	-475	-368
Arvonmuutokset kirjanpidossa ²⁾	-3 071	128 512	11 973	-15 840	-1 396
Osakkeet ja osuudet	-2 598	45 579	9 013	-15 839	-554
Joukkovelkakirjalainat	0	4 376	1 973	-1	-842
Kiinteistösijoitukset	-473	78 557	987	0	0
Muut sijoitukset	0	0	0	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa	2 008	141 511	28 355	-2 757	11 251
Arvostuserojen muutos ³⁾	-9 493	-91 428	5 263	-27 855	19 542
Osakkeet ja osuudet	-9 981	-13 676	11 251	-49 826	7 981
Joukkovelkakirjalainat	0	-2 846	321	1 979	347
Kiinteistösijoitukset	482	-74 636	-4 140	18 175	10 613
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	6	-270	-2 168	1 818	601
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-7 485	50 083	33 618	-30 611	30 792
Vastuuvelan tuottovaatimus ⁴⁾	-3 302	-4 810	-22 178	-4 234	-18 841
Sijoitustoiminnan kirjanpidollinen tulos	-1 294	136 701	6 177	-6 990	-7 591
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	-10 787	45 273	11 440	-34 845	11 951
Johdannaisten osuus sijoitustoiminnan nettotuotoista	0	0	500	0	0

¹⁾ Sisältää sellaiset tuloslaskelman korkoerät, joita ei kirjata sijoitustoiminnan tuottoihin

²⁾ Myyntivoitot ja tappiot sekä muut kirjanpidon arvonmuutokset

³⁾ Taseen ulkopuoliset arvonmuutokset

⁴⁾ Vuonna 2008 täydennyskerrointa vastaava korkovaatimusta ei lueta mukaan vastuuvelan tuottovaatimukseen

Toiminnan olennaiset riskit:

Keskon Eläkekassan (jäljempänä Eläkekassa) riskienhallinnan tavoitteena on rajata riskit hallituksen hyväksymälle tasolle ja estää Eläkekassaa uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskitekijöiden aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot sekä turvata toiminnan jatkuvuus A-osastossa.

Määrällisille riskeille asetetaan rajat kirjallisesti ja ne kirjataan vuosittain sijoitussuunnitelmaan. Valvontarajoja seurataan jatkuvasti. Rajojen ylitykset ja poikkeamat riskienhallinnan menettelytavoista arvioidaan ja raportoidaan kuukausittain. Mittareiden ja riskirajojen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain sijoitussuunnitelman teon yhteydessä.

Eläkekassan kannalta merkittävimmät riskit ovat vakuutus-toiminnan riskit, sijoitustoiminnan riskit ja operatiiviset riskit.

Keskon Eläkekassan edustajisto teki kokouksessaan 30.12.2009 päätöksen Eläkekassan lakisääteisen työeläkevakuutuksen kannansiirrosta Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariseen. B-osaston vastuunsiirto on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe toteutui 1.9.2010 ja toisen vaiheen suunniteltu toteutusaika on 1.1.2012. Toisen vaiheen toteutuminen edellyttää Finanssivalvonnan suostumuksen. Vuoden 2011 tilinpäätöstä tehtäessä suostumusta ei olla vielä saatu.

1. VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT:

Keskon Eläkekassan vakuutustoiminnan riskit liittyvät vakuutusmaksujen ja vastuuvelan riittävyyteen suhteessa Eläkekassan vastuulla oleviin eläkkeisiin. Eläkekassan etuudet molemmissa osastoissa ovat etuusperusteisia eli eläkkeet on kaikissa tilanteissa maksettava luvatusuuruisina riippumatta siitä, miten sijoitustoiminta onnistuu. Tämä tarkoittaa, että viime kädessä työnantajaosakkaiden on kustannettava maksettavat eläkkeet lisävakuutusmaksuilla, jos Eläkekassan sijoitustoiminta epäonnistuu. Mikäli työnantajaosakkaat eivät kykene maksamaan lisävakuutusmaksuja, peritään vakuutusmaksut niiden omaisuudesta. Eläkekassan työnantajaosakkaat ovat vakavaraisia yhtiöitä, joten vakuutusmaksujen saatavuus on turvattu.

Lisäeläketurva

Kassan lisäeläketurva sisältää vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke-edun sekä hautausavustuksen. Kokonaistavoite-eläke on 66 prosenttia eläkepalkasta. Täysi tavoite saavutetaan 30 vuoden palveluksella. Lisäeläkkeen määrä lasketaan tavoite-eläkkeen ja lakisääteisten eläkkeiden erotuksena. Vanhuuseläke on yksilöllinen, palvelusajan pituudesta riippuva kuukauden tarkkuudella laskettu ikä välillä 60 - 65 vuotta. Vanhuuseläke maksetaan kokonaan lisäeläkkeenä 63 vuoden ikään saakka, mistä lähtien lakisääteiset eläkkeet pienentävät lisäeläkettä. Lisäeläketurvan toimintapiiri on ollut suljettu 8.5.1998 alkaen. Aktiivivakuutettuja on 596, vapaakirjoja 207 ja eläkeläisiä 2132.

Kassa noudattaa vastuuvulkaa laskettaessa Finanssivalvonnan määräyksen Dnro 5/002/2006 mukaisia laskuperusteita ja niiden liitteenä olevia ohjeellisia kaavoja, kuitenkin muutamien täsmennyksin ja poikkeuksin, joista vakuutusteknisten riskien kannalta olennaisimmat ovat seuraavat:

- Vastuuvulkaa laskettaessa etujen katsotaan karttuvan tasaisesti eläkeiän täyttämiseen mennessä tai 30 vuoden palvelusajan täyttymiseen mennessä sen mukaan, kumpi on aikaisempi. Tällä on pyritty varmistamaan sitä, että vanhuuseläkkeet ovat riittävässä määrin etukäteen rahastoidut ilman, että eläkkeiden alkaessa tulee tarvetta lisätäydennykseen.
- Kassassa on vapaakirjaoikeus, joten vanhuuseläkevastuita laskettaessa otetaan lakisääteisten eläkkeiden tulevat korkeimmat karttumet lisäeläkettä laskettaessa huomioon siitä mukaa, kun niitä ansaitaan.
- Vastaisia vanhuuseläkevastuita vähentävänä ei huomioida mahdollisen lakisääteisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäeläkkeeseen aiheuttamaa pienennystä. Vastaisia perhe-eläkevastuita laskettaessa asia on otettu huomioon.

Lakisääteistä eläkettä pienentävä elinaikakerroin kompensoidaan kassan lisäeläkkeellä. Elinaikakerroimen vaikutus on otettu vastuuvullassa huomioon täysimääräisenä ETK:n ennusteen mukaisesti.

Kassassa on käytössä indeksikorotusvastuu tulevien eläkkeiden indeksikorotusten aiheuttamaa vastuun kasvua varten. Tilinpäätöksessä indeksikorotusvastuuta ei purettu, joten sen suuruus on edelleen 21 miljoonaa euroa. Indeksikorotusvastuuta voidaan myös käyttää laskuperustemuutoksesta aiheutuvien kulujen kattamiseksi. Tasoitusvastuu, joka on kassalla tarkoitettu tasaamaan vakuutusmaksuja riskiliikkeen heilahteluilta, on asetettu nollassa.

Kassalla on n. 20,0 miljoonaa euroa omaa pääomaa, jota voidaan tarvittaessa käyttää heilahteluja tasaamaan. Lisäksi kassalla on puskurina arvostuseroja n. 63,8 miljoonaa euroa. Täten puskureita on yhteensä indeksikorotusvastuu mukaan luettuna 104,8 miljoonaa euroa, joka on noin 38 prosenttia varsinaisen vastuuvelan määrästä 273,8 miljoonaa euroa.

Laskuperustekorko on 2 prosenttia. Tämä on alempi kuin sosiaali- ja terveystieteiden asetuksen mukainen siirtymäajan jälkeinen enimmäismäärä, joten kassan vastuuvelka on laskettu tätä turvaavammalla korolla.

Kassan maksettavat lisäeläkkeet on sidottu TyEL:n mukaiseen eläkeindeksiin. Vuodenvaihteessa 2011–2012 maksussa oleviin eläkkeisiin ja vapaakirjoihin annettu indeksikorotus oli pääoma-arvoltaan noin 6,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2011 vakuutusmaksuksi muutettuna tämä oli suuruudeltaan n. 19 prosenttia lisäeläketurvan piiriin kuuluvien vakuutettujen palkkasummasta.

Vastuuvelan keston mukainen jakauma on otettu huomioon sijoitus suunnitelmaa laadittaessa (ilman indeksikorotusvastuuta):

Alle 1v	1-5 v	5-10 v	Yli 10 v	Yhteensä
6 %	22 %	21 %	51 %	100 %

TyEL -eläketurva (B-osasto):

Eläkekassan B-osasto tarjoaa lakisääteistä eläketurvaa osakaidensa työntekijöille. Työeläkejärjestelmä on TyEL:n osalta osittain rahastoiva. Eläkekassan vakuutusteknisen vastuuvelan laskenta perustuu toisaalta sosiaali- ja terveystieteiden asetuksella antamiin laskuperusteisiin ja toisaalta Eläkekassan hakemiin ja sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamiin laskuperusteisiin. Eläkekassa noudattaa vastuuvelkaa laskiessaan laskuperusteita, jotka ovat varsinaisten eläkevastuiden osalta yhteneväiset kaikille TyEL-eläkelaitoksille, niin eläkekassoille, eläkesäätiöille kuin työeläkevakuutusyhtiöillekin. Näin ollen yksittäisen eläkelaitoksen riskinä on vakuutus- tai sijoituskannan poikkeaminen keskimääräisestä epäedulliseen suuntaan jonain ajankohtana. Keskon Eläkekassan B-osaston vakuutuskantaan ei liity tällaista poikkeamaa. Riskienhallinnan tavoitteena on vakuutusteknisten riskien osalta laskuperusteiden vaatimukset täyttävä turvaavuus. Tämän arvioiminen on Eläkekassan aktuaarin vastuulla.

Työntekijän eläkelain (TyEL) mukainen toiminta on tiukasti lailla säädeltyä.

Vakuutusteknisten riskien osalta on edellä todetun perusteella syytä ottaa esille vain joitakin kohtia:

Vastuuvelkaan tehdään työkyvyttömyyseläkkeiden osalta varaus sellaisia eläkkeitä varten, joissa eläketapahtuma on sattunut, mutta eläkettä ei ole vielä myönnetty, ns. tuntemattomien varaus. Tällä varaudutaan sellaisiin tilanteisiin, joissa eläkepääöstä koskevan valituksen käsittely on kesken tai joissa sairausvakuutuslain mukaisten päivärahajen ensisijaisuusaika ei ole vielä kulunut loppuun. Varaukset tehdään kaikissa eläkelaitoksissa samoin perustein, jotka on määritelty siten, että varaukset ovat riittävät koko TyEL-järjestelmän tasolla.

Kassan vastuuvelkaan sisältyy vakuutusliikkeen riskien heilahteluja tasaava tasoitusvastuu, joka Keskon Eläkekassalla on n. 56 % tasoitusvastuun ylärajasta. Tasoitusvastuu tasoittaa sellaisten vuosien vakuutusmaksutarvetta, joihin uusista eläketapahtumista aiheutuva meno ylittää kassan keskimääräisen menon. Se toimii tasoittavana puskurina myös edellä kuvattua tuntemattomien varauksen riittämättömyyttä vastaan.

Varsinaisen eläkkeistä aiheutuvan vastuuvelan määrä on 95,7 miljoonaa euroa per 31.12.2011. Tästä 10 %:n omaisuusosuuden osakeriski on koko eläkejärjestelmän vastuulla lukuun ottamatta kassan osakesijoitusten poikkeamariskiä suhteessa alan keskimääräiseen tuottoon. Omaisuusmäärästä 90 % on kassan vastuulla. Tätä varten kassalla on puskurina lisävakuutusvastuuta 4,3 miljoonaa euroa ja muuta toimintapääomaa 53,7 miljoonaa euroa. Lisäksi vakuutusriskejä puskuroimaan on edellä mainittu tasoitusvastuu, joka on suuruudeltaan 12,9 miljoonaa euroa.

Varsinaiseen vastuuvelkaan sisältyy -0,6 miljoonan euron suuruinen osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, joka on osa koko eläkejärjestelmän puskuria 10 %:n omaisuuden osakeriskiä vastaan.

Eläkekassan vakuutusteknisiä riskejä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon, että kaikki kassan maksamat eläkkeet eivät ole eläkekassan vastuulla. Keskon Eläkekassan maksamista eläkkeistä on noin 20-25 prosenttia kassan omalla vastuulla ja rahastoituna kassaan. Loput eläkkeistä ovat kaikkien eläkelaitosten vastuulla olevia yhteisesti kustannettavia eläkkeitä, joita varten varat kerätään kaikilta työnantajilta ja työntekijöiltä vuosittain osana TyEL-vakuutusmaksua. Yhteisesti kustannettavien eläkkeiden osalta kassalla on vain riittävän maksuvalmiuden takaava tasausvastuu, jonka määrä tilinpäätöksessä 31.12.2011 oli 27,3 miljoonaa euroa.

Vastuuvelan keston mukainen jakauma tilinpäätöksessä 2011 on seuraava:

Alle 1v	1-5 v	6-10 v	Yli 10 v	Yhteensä
6 %	10 %	15 %	69 %	100 %

Tämä jakauma kuvaa vastuuvelan todellista kestoja eläkelaitoksesta riippumatta eikä siinä ole huomioitu Keskon Eläkekassan B-osaston mahdollista loppumista.

Eläkekassan vakavaraisuusaste (toimintapääoma suhteessa vastuuvelkaan) on 55,7 prosenttia ja vakavaraisuusaste (toimintapääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan) on 4,47. Vastavasti ilman tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osuutta vakavaraisuusaste on 49,5 prosenttia ja vakavaraisuusaste 3,97.

2. SIOJITUSTOIMINNAN RISKIT:

Sijoitustoiminnan tavoitteet ja riskienhallinta:

Keskon Eläkekassan sijoitustoiminnan tavoite on huolehtia sijoitusten turvaavuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä sijoitusten asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tuottava sijoittaminen edellyttää altistumista sijoitusriskeille, joita rajoitetaan turvaavuusvaatimuksen varmistamiseksi. Tuloksen ja vakavaraisuuden kannalta merkittävin riski on juuri sijoitusriski.

Sijoitustoiminnan riskienhallinnan viitekehystenä toimii vakavaraisuussäännöstö. Riskeihin varaudutaan toimintapääomalla, joka on Eläkekassan varojen ja velkojen erotus. Toimintapääoman eritelmät ovat Eläkekassan oma pääoma, lisävakutusvastuu (B-osasto) ja sijoitusten arvostuserot. Lainsäädäntö asettaa toimintapääomalle vähimmäisvaatimuksen. Viranomaistaholta ei ole olemassa toimintapääoma vaatimuksia A-osastolle, mutta Keskon Eläkekassassa on laskettu lakisääntöjen työeläkkeen säännöillä toimintapääomia myös A-osastolle. Eläkekassan vakavaraisuus- ja muut valvontarajat riippuvat sijoitustoiminnan riskinotosta siten, että riskipitoisempi sijoitustoiminta edellyttää suurempaa toimintapääomaa. Eläkekassan sijoituspolitiikassa on määritelty, että toimintapääoman tulee pysyä tasolla, joka on yli puolitoistakertaa suurempi kuin osaston vakavaraisuusraja. Tätä silmällä pitäen päätetään vuosittaisessa sijoitussuunnitelmassa tavoitejakaukmat omaisuuslajeittain.

Eläkekassan sijoituspolitiikka määrittelee omaisuuslajikohtaiset sijoitusrajoitteet sekä sallitut sijoituskohteet. Eläkekassan hallituksen vuosittain vahvistama sijoitussuunnitelma sisältää sijoitusjakauma- ja tuottotavoitteet aina vuodeksi eteenpäin. Lisäksi riskienhallintapolitiikka on lisätty osaksi sijoituspolitiikkaa. Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan seuraamalla sijoitusomaisuuden jakaumaa, vaihteluvälejä ja tuottoja verrattuna valittuihin vertailuindekseihin sekä muita rajoituksia kuukausittain. Lisäksi kuukausittain seurataan Bloombergin ohjelman avulla Eläkekassan osakesalkun markkinahintaista riskitasoa (toteutuneen tuoton keskijakautusta eli volatiliiteettiä) sekä muita tunnuslukuja (mm. Beta).

Sijoitustoiminnan riskit:

Sijoitusriskejä, joita Eläkekassassa on tunnistettu, ovat markkinariski, vastapuoliriski ja likviditeettiriski. Lisäksi riskikeskittymät ja niiden hallinta ovat osa sijoitusriskien hallintaa.

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden arvon heilahtelua. Suurin markkinariski on osakkeiden arvonmuutosriski. Muita markkinariskejä ovat korkoriski, valuuttariski, volatiliiteettiriski, luottoriski ja kiinteistöjen arvonmuutosriski. Markkinariskiä hallitaan sekä toimintapääomasääntösten avulla että huolehtimalla sijoitussalkun riittävästä hajauttamisesta.

Sijoitusomaisuuden jakauma

Eläkekassa yhteensä 31.12.2011

	M€	%-osuus
Lyhyet korkosijoitukset	111,1	20,6 %
Joukkovelkakirjalainat ja rahastot	32,7	8,7 %
Lainasaamiset	0,0	0,0 %
Noteeratut osakkeet	128,8	23,9 %
Noteeraamattomat osakkeet	39,4	7,3 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset *	16,8	3,1 %
Kiinteistöt	210,6	39,0 %
Sijoitusomaisuus yhteensä	539,5	100,0 %

* sisältää Pääomarahastot

Eläkekassan salkusta 39,0 prosenttia on sijoitettuna kiinteistöihin. Kiinteistöt ovat kaikki Suomessa ja niissä on pitkät vuokrasopimukset sekä vuokralaisina vakavaraisia yhtiöitä ja yrittäjiä.

Korkoriskiä seurataan modifioidulla duraatiolla, jota verrataan vertailuindeksiin duraatioon. Eläkekassan korkosijoitusten jakauma ja duraatio per 31.12.2011 olivat seuraavat:

Eläkekassa yhteensä

Korkosijoitukset 31.12.2011

	Jakauma	Mod. duraatio
Joukkovelkakirjalainat	22,7 %	4,0
Rahamarkkinavälineet	77,3 %	0,3

Luottoriskiä minimoidaan sijoitussuunnitelman rajoituksilla. JVK -sijoituksia Eläkekassan salkussa oli 31.12.2011 erittäin vähän, 32,7 miljoonaa euroa ja koko salkusta 82 prosenttia oli sijoitettuna joukkolainoihin, joiden luottoluokitus oli vähintään BBB. JVK -sijoitukset olivat kaikki A-osastolla.

Riskikeskittymällä tarkoitetaan liian suurta panostusta yhteen yksittäiseen sijoituskohteeseen tai sijoitusryhmään. Riskikeskittymiä ehkäisee osittain katesäännöstö, joka määrittelee katekelpoisen omaisuuden rajat. Lisäksi omilla toimenpiteillä pyritään estämään riskikeskittymien muodostuminen maa-, toimiala- ja yhtiötasoisesti. Salkun jakaumaa seurataan tälläkin tasolla kuukausittain. Eläkekassan salkussa Kesko Oyj:n osake on suurin yksittäinen keskittymä, sen markkina-arvo 31.12.2011 oli 32,5 miljoonaa euroa, mikä oli 6 prosenttia koko Eläkekassan salkusta (molemmat osastot yhteensä). Eläkekassalla on edelleen runsaasti toimintapääomia (yhteensä 163 miljoonaa), joten suuri omistusosuus ei tuota vaikeuksia riskianalyyysissä eikä katelaskelmissa.

Vastapuoliriskiä hallitaan Sijoituspolitiikassa määriteltyjen sallittujen sijoituskohteiden avulla. Kuukausittain laaditaan vastapuoliriskiraportti, jossa määritellään korkosijoitukset, sekä pitkän että lyhyen koron osalta vastapuolittain euromääräisinä. Lisäksi raportissa on korko- ja osakesalkkujen parhaimmat ja huonoimmat sijoitukset 1 kk:n ja vuoden alusta markkinatuotoilla mitattuna.

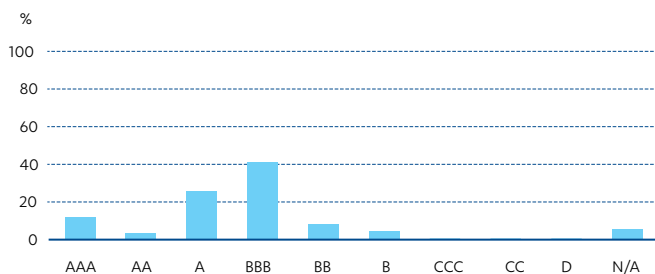
Likviditeettiriskillä tarkoitetaan kassavirran toteutumista erisuuruksena kuin on odotettu. Riskin muodostavat myös sijoitukset, jotka eivät ole lainkaan tai ovat ainoastaan tappiolla, rahaksi muutettavissa. Likviditeettiriski on Eläkekassassa hyvin hallittavissa, sillä eläkemeno ja muut menot ovat varsin tarkoin ennustettavissa ja varallisuutta on riittävästi likvideissä arvopaperisijoituksissa.

Keskon Eläkekassan sijoitusomaisuuden nettotuotto sitoutuneelle pääomalle on esitetty alla olevassa taulukossa vuosilta 2011 ja 2010.

Vuonna 2011 Eläkekassa ei teettänyt ALM- analyysiä. Kuukausittainen seuranta on jatkunut koko vuoden 2011 ennallaan ja kuukausittain seurataan osakesalkun volatiliiteettia, Beta-lukua, korkosalkun duraatiota, riskikeskittymiä ja salkun hajautusta. Riskianalyysejä on tehty oman seurannan pohjalta.

Osakkeiden riskiluku eli volatiliiteetti oli vuoden vaihteessa 16 prosenttia. Tällä riskiluvulla laskettuna koko Eläkekassan osakesalkun tappion todennäköisyys on 36,6 prosenttia eli noin kolmen vuoden välein. Todennäköisyys sille, että osakkeiden tuotto olisi jonain vuonna 30 prosenttia negatiivinen, on tällä riskiluvulla 1,3 prosenttia.

KESKON ELÄKEKASSA A-OSASTON BONDISALKUN LUOTTOLUOKITUSJAKAUMA (%)

Sijoitusomaisuuden nettotuotto

	Sijoitusten nettotuotot käyvin arvo in 31.12.2011	Sitoutunut pääoma 31.12.2011	Tuotto - % sitoutuneelle pääomalle 31.12.2011	Tuotto - % sitoutuneelle pääomalle 31.12.2010
Eläkekassa yhteensä (luvut 1000 €)				
Lainasaamiset	602	7 092	8,5 %	5,5 %
Joukkovelkakirjalainat	1 428	32 101	4,4 %	6,3 %
josta korkorahastoja	492	25 470	1,9 %	5,7 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	1 514	94 717	1,6 %	-1,2 %
josta korkorahastoja	0	0	0,0 %	0,0 %
Osakkeet ja osuudet	-25 309	178 824	-14,2 %	32,1 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	1 273	17 120	7,4 %	-16,5 %
Kiinteistösijoitukset	15 563	210 208	7,4 %	7,2 %
josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyhtiöitä	0	0	0,0 %	0,0 %
Muut sijoitukset	0	0	0,0 %	0,0 %
Sijoitukset yhteensä	-4 929	540 061	-0,9 %	12,0 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-622	0	0,0	0,0 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	-5 550	540 061	-1,0 %	11,9 %

Kiinteistöjen riskilukuna analyysissä käytetään 12 prosenttia. Tätä lukua käyttäen todennäköisyys sille, että vuoden aikana kiinteistöpuolella tulisi tappio, on 30,9 prosenttia eli noin joka kolmas vuosi. Todennäköisyys sille, että tappio olisi suuruudeltaan vähintään 20 prosenttia, on 1,5 prosenttia eli keskimäärin joka 67:s vuosi. Rahallinen korkoriski Eläkekassassa on varsin vähäinen vaihtuvakorkoisten joukkovelkakirjojen pienen volyymin vuoksi.

Tavoitteena on, että yhden kalenterivuoden kuluttua lakisääteisen työeläkevakuutuksen säännöin laskettujen toimintapääomien määrä on 95 prosentin varmuudella vakavaraisuusrajan yläpuolella. Tavoite toteutuu, koska vakavaraisuusrajan puolitoistakerran yläpuolella olevien toimintapääomien määrä koko Eläkekassassa 31.12.2011 oli 88 miljoonaa euroa. Salkkuanalyysin mukaan todennäköisyys menettää tämä 88 miljoonaa vuoden aikana on 0,4 prosenttia eli 250 vuoden välein. Vakavaraisuusrajan yläpuolella olevien toimintapääomien määrä on 113 miljoonaa euroa. Analyysin mukaan todennäköisyys sille, että tällainen tappio voisi syntyä vuoden aikana, on 0,1 eli ei koskaan.

3. OPERATIIVISET RISKIT:

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan suoria tai välillisiä tulon menetyksiä tai kustannuksia, joita voi aiheutua epätäydellisesti tai puutteellisesti toimivista prosesseista, puutteellisesta osaamisesta, tietotekniikasta tai tietoturvasta, henkilöstöstä, sisäisen valvonnan puutteesta tai ulkoisen uhan turvallisuuden tai toiminnan jatkuvuuteen aiheuttamasta epävarmuudesta. Operatiiviset riskit hallitaan pääosin osana normaalin toiminnan johtamista. Kesko-konsernin tarjoamaa tukea keskitettyjen toimintojen ja palvelujen toimintavarmuuden ja jatkuvuuden turvaamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

Tehtäviä, päätösvaltaa ja vastuuta on jaettu niin, ettei kukaan saa yksin hoitaa toimenpiteitä läpi käsittelyketjun. Tällä varmistetaan se, ettei toiminnan kannalta vaarallisia työyhdistömiä ole. Henkilökunta ei myöskään saa osallistua itseään tai lähipiiriään koskevan asian valmisteluun tai päätöksentekoon.

Vahingollisimpia operatiivisia riskejä ovat virheet ja häiriöt, jotka estäisivät eläkkeiden oikean laskemisen ja/tai oikea-aikaisen maksamisen. Lisäksi kaikenlainen häiriö rahaliikenteessä on operatiivinen riski. Myös verkkoympäristön toiminnan häiriöt, jotka vaarantavat suorituskyvyn, turvallisuuden ja hallinnan, luetaan operatiivisiin riskeihin. Tietojärjestelmien luotettavuutta parannetaan jatkuvasti. Eläkekassassa on laadittu jatkuvuussuunnitelma, joka sisältää poikkeusolojen valmiussuunnitelman. Tässä suunnitelmassa on kerrottu ne kriittiset tekijät, jotka varmistetaan kaikissa tilanteissa.

Henkilöstön osaamisen varmistamisella vähennetään operatiivisten riskien mahdollisuutta. Henkilöstön riittävä osaaminen pyritään varmistamaan mm. koulutuksen, hyvän perehdyttämisen sekä hyvien toimintatapojen avulla. Eläkekassa käyttää oman henkilöstönsä lisäksi myös yhteistyökumppaneita mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa ja kiinteistösijoittamisessa. Lisäksi takaamalla hyvät ja toimivat tietoliikennejärjestelmät, tietoliikenneyhteydet ja varajärjestelmät vähennetään riskiä verkkoympäristön häiriöistä.

Muut olennaiset riskit:

Keskon Eläkekassassa ei ole tunnistettu muita olennaisia riskejä. Riskejä pyritään tunnistamaan ja niistä raportoidaan tarvittaessa.

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Helsingissä 24. päivänä tammikuuta 2012

Riitta Laitasalo
puheenjohtaja

Kirsi Tamminen

Matti Mettälä

Matti Huusko

Veikko Savela
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Keskon Eläkekassan kassankokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Keskon Eläkekassan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2011. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Hallituksen on huolehdittava, että eläkekassalla on kassan toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen edellyttämistä seikoista. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus eläkekassaa kohtaan, taikka rikkoneet vakuutuslakisääntöjä tai eläkekassan sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on eläkekassassa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon eläkekassan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot eläkekassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lakiin perustuvat lausunnot

Eläkekassan tilinpäätöksessä tehty arvomuutokset ovat asianmukaisesti perusteltuja.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2012

Ylva Eriksson
KHT

Sari Airola
KHT

Eläkekassan hallinto

Hallitus

puheenjohtaja	Varsinaiset jäsenet Osakkaiden edustajat: Riitta Laitasalo Matti Mettälä	Varajäsenet Arja Talma Heikki Ala-Seppälä
varapuheenjohtaja	Jäsenten edustajat: Matti Huusko Kirsi Tamminen	Esa Lehtonen Erja Palviainen

Kertomusvuoden aikana hallitus kokoontui 5 kertaa

Toimihenkilöt

Veikko Savela Päivi Sariola Eija Ikonen Petra Kostamoinen Kaija Hietanen Tuula Pellava Janne Riste	eläkekassan johtaja talouspäällikkö / financial manager controller assistant controller assistant controller eläkepäällikkö työpsykologi

Edustajisto

Varsinaiset jäsenet Kai-Ari Ervasti Esko Huttunen Matti Huusko Petri Järvinen Esa Lehtonen Pasi Mäkinen Erja Palviainen Petri Piiparinen Pekka Svanljung Kirsi Tamminen Leila Tilvis Jarmo J Virtanen	Varajäsenet Tom Fagerström Jaakko Nertamo Vesa Jokela

Tilintarkastajat

osakkaiden valitsema	varsinainen Ylva Eriksson KHT	varalla PricewaterhouseCoopers Oy KHT-yhteisö
jäsenten valitsema	Sari Airola KHT	PricewaterhouseCoopers Oy KHT-yhteisö

Asiantuntijat

Ylilääkäri	Sakari Tola professori, LKT, dos. työlääket. erik. lääkäri

Vakuutustekniset laskelmat	A-osasto B-osasto	Innova Oy Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Ylimatemaatikko	A-osasto SHV	Jarkko Pajunen
	B-osasto SHV	Tiina Nurmi

Keskon Eläkekassa

Satamakatu 3, 00160 Helsinki

Puhelin 010 5311

Fax (09) 179 630

etunimi.sukunimi@kesko.fi

www.keskonelakekassa.fi